

Тема : облік кормів

Правильний облік кормів значно посилює контроль за їх зберіганням та ефективним і рівномірним використанням протягом усього періоду.

Заготовлені сіно, солом, забуртовані або закладені в овочесховища коренеплоди, заготовлений силос і сінаж приймає спеціальна комісія, призначена керівником господарства. До її складу входять головний агроном, головний зоотехнік, завідуючий ділянкою чи бригадир, під керівництвом якого робилася робота зі скирдування, буртування і силосування.

Комісія ретельно обміряє стоги, скирти, бурти, траншеї, силосні і сінажні споруди, визначає їхній об'єм, вага і якість укладки грубих і соковитих кормів.

Вагу знаходять за даними об'ємного виміру скирт (стогів), буртів, траншей, силосних і сінажних споруд та фактичної ваги 1 м³ грубих і соковитих кормів. Вагу кожного виду продукції розраховують шляхом множення об'єму стогу, скирти, бурту і т.п. на вагу 1 м³ кормів.

Масу 1 м³ закладеного в скирту (стіг) сіна (соломи) визначають пробним зважуванням. Вона залежить від багатьох факторів, як то висота травостою, ущільнення маси при скиртуванні, висота скирти, строк зберігання корму та інших. Через це для більш точного визначення маси корму його обліковують двічі: один раз через 3-5 днів після закладки і другий через 1,5 – 2 місяці, але не пізніше, ніж у вересні – жовтні.

Для того, щоб знайти вагу 1 м³ заготовлених грубих кормів, спочатку зважують одну або декілька скирт (стогів), типових для даної сінокісної ділянки по ботанічному складу трав і часу косіння. Потім отриману загальну вагу сіна в стогах (скирти) ділять на об'єм стогу (скирти) у кубічних метрах.

Об'єм сіна і соломи в скиртах визначають на підставі даних про її ширину (Ш), довжину (Д) і перекидку (П). Ширину і довжину скирти вимірюють по обидва боки на рівні грудей людини. Кожен вимір роблять двічі, результати складають і ділять на два. Перекидку (поперек скирти від землі через верх до землі на протилежній стороні) вимірюють тричі: з країв і в центрі скирти. Отриману суму вимірів розділяють на три. Об'єм скирти по зазначених вимірах визначають по таблиці 1.

Таблиця 1.

Визначення об'єму скирти на 1 м довжини, м³

[illegible]

3,0	5,1 5	6,7 5	8,3	9,85	11,4 5	13,0									
3,5		7,0 5	8,9	10,7	12,5 5	14,4	16,2 5								
4,0		7,2 5	9,3	11,3 5	13,4 5	15,5	17,6	19,6 5	21,7 5	23,7 5					
4,5			9,5	11,8	14,0 5	16,3 5	18,6 5	20,9	33,2	25,4 5	27,7 5	30,4 5			
5,0				12,1 5	14,6	17,1	19,5 5	22,0	24,5	26,9 5	29,4	32,3	35,3 5		
5,5					15,1	17,7	20,4	23,0 5	25,7	28,3	31,0	33,9 5	37,1	40,2 5	43,4 5
6,0						18,2 5	21,0 5	23,9	26,8	29,6 5	32,5	35,5 5	38,7	41,9 5	45,3 5
6,5							21,6	24,7	27,8	30,9	33,9 5	37,1 5	40,2 5	43,6	47,1 6

Для визначення об'єму стогу необхідні два виміри: перекидка (П) і довжина окружності (Ок). Довжину окружності вимірюють двічі: на рівні грудей людини й біля землі. За кінцевий результат беруть середнє від двох вимірів. Об'єм стогу визначають за таблицею 2:

Таблиця 2.

Визначення об'єму круглих стогів

Довжина окружності, м	Перекидка, м									
	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
10	11,9 5	16,9								
11	13,1	18,1	23,2							
12	14,2	19,2 5	24,7	31,1 5						
13	15,2 5	20,5	26,3 5	33,5						
14	16,0 5	21,8	28,1	35,8	44,3					
15	16,8	23,0	29,5 5	38,1 5	47,3 5	58,0				
16		24,2	31,1 5	40,5	50,4	62,0	75,0			
17		25,3 5	32,8 5	42,8 5	53,3 5	65,8	79,4			

18		26,5	34,5	45,2 5	50,5	69,3 5	83,7	96,6	114, 6	
19			36,0	47,5	59,5 5	72,5	87,9	103, 8	121, 6	140, 0
20			37,5	49,7 5	62,4 5	75,9	92,0	109, 0	128, 6	148, 6
21				52,0	65,2 5	79,3	96,0	114, 2	135, 2	157, 2
22				54,0	67,8	82,7 2	100, 0	119, 4	141, 7	165, 6
23				56,0	70,3	86,1	104, 0	124, 5	148, 1	173, 8
24					72,8	89,3	108, 0	129, 6	154, 5	182, 0
25					75,2	92,5	112, 0	134, 7	160, 9	190, 0
26						95,6	116, 0	139, 8	167, 3	198, 0
27							120, 0	144, 9	173, 7	205, 6
28							124, 0	150, 0	180, 0	213, 2
29								155, 1	186, 0	220, 8
30								160, 2	192, 0	228, 4

Об'єм (Об) скірт і стогів не загальноприйнятої форми визначають за формулами:

для скірт кругловерхих високих (висота більше ширини):

$$Об = (\Pi \times 0,52 - Ш \times 0,46) Ш \times Д;$$

для скірт кругловерхих середнього розміру і низьких:

$$Об = (\Pi \times 0,52 - Ш \times 0,44) Ш \times Д;$$

для скірт плоских усіх розмірів:

$$Об = (\Pi \times 0,56 - Ш \times 0,55) Ш \times Д;$$

для скірт гостроверхих шатрових:

для стогів високих:

$$Об = (\Pi \times 0,04 - Ок \times 0,012) (Ок)^2;$$

для стогів низьких:

де Об – об'єм, м³; П – перекидка, м; Ш – ширина, м; Д – довжина, м;
Ок – окружність, м.

Оскільки на даний час ще не розроблений альбом форм первинних документів, то для оприбуткування грубих і соковитих кормів доцільно використовувати Акт приймання грубих і соковитих кормів (сільгоспоблік ф. № 92) (Додаток), затверджений Міністерством сільського господарства СРСР 24.11.1972 № 269-2.

Акт складають у 2 екземплярах на кожний вид заготовлених грубих і соковитих кормів. В ньому вказують назву і місце зберігання кормів, номер скирти (стогу), бурту, траншеї, їх проміри (довжина, ширина, перекидка) і загальний об'єм, також вказують дати початку і закінчення закладання, прийняту для подальшого розрахунку масу 1 м³ корму і загальну масу. До акту рекомендується додавати схематичні плани ділянок із позначенням розташування і номерів стогів, скирт, буртів, траншей і овочесховищ. Прийняті комісією стogi, скирти, бурти і т.п. закріплюють за фермами (відділеннями) і передають під відповідальність завідуючим фермами, що управляють відділеннями, або іншим матеріально-відповідальним особам.

Перший екземпляр акту здають у бухгалтерію господарства, він є підставою для оприбуткування кормів, а другий – фуражиру. Йому також віддають схему розташування стогів, скирт і т. ін.

В визначене місце кожного стогу, скирти, бурту закладають бирки (дощечки), на яких вказують номер стогу, бурту і т.п., номер бригади, час закладки, об'єм у кубометрах і вагу заготовлених кормів.

Заскиртовану солому або сінаж приймає комісія й оформляє актом у тому ж порядку, який установлений для грубих кормів.

Заготовлений силос оприбутковують не раніше чим через 20 днів після завантаження силосного спорудження, бурту або кургана. Це пов'язано з тим, що до цього терміну в основному закінчуються заквашування й осідання засилосованної маси.

Кількість заготовленого силосу показують у центнерах і визначають шляхом множення об'єму готового силосу на його вагу в 1 м³. Об'єм силосних споруджень визначають до завантаження їх силосною масою.

Кількість кормових одиниць і перетравного протеїну в готовому силосі знаходять шляхом множення його ваги на поживність 100 кг корму за даними лабораторного аналізу.

Заготовлений сінаж оприбутковують не раніше 10-15 днів, але не пізніше 30 днів після його закладання. Його кількість визначають на підставі зважування маси, що закладається в сховище зі знижкою на втрати 5% при закладанні в герметичні вежі і 10 % – при закладанні в звичайні вежі і силосні траншеї. При відсутності вагового господарства допускають визначення ваги

сінажу на підставі розрахунку об'єму (м^3) траншеї або вежі і помноженого на питому вагу 1 м^3 сінажу, вираженого в кілограмах.

Силос і сінаж прибуткують по актах (сільгоспоблік ф. № 92), у котрих обов'язково вказують дату складання акту, тип і номер сховища, вид сировини, із якого виготовлений корм, дату початку і закінчення закладання його, об'єм, вага корму в 1 м^3 , загальна вага силосу або сінажу в даному спорудженні.

Скошену на корм худобі зелену масу трав, а також бадилля коренеплодів, капустяний лист і т.д. обов'язково зважують при доставці їх до місць згодовування тваринам. Наприкінці дня бригадир тваринництва по даних вагара записує вагу зеленої маси у відомість витрати кормів або до лімітної-забірної картки. Бригадир рослинництва один раз на місяць підраховує по видах (трави багаторічні й однолітні, кукурудза і т.д.) вагу зеленої маси і разом з агрономом і зоотехніком відделення, ділянки складає акт на оприбуткування продукції (сільгоспоблік ф. № 92). Наприкінці місяця бригадир рослинництва здає в бухгалтерію господарства або відділення акти на оприбуткування зеленої маси і відомості витрати кормів, що служать підставою для списання з підзвіту бригадира відпущеної зеленої маси.

По закінченні заготівлі всі грубі і соковиті корми, крім того, що вони здані по актах приймання на збереження матеріально відповідальним особам, повинні бути закріплені за фермами і передані по загальному опису під відповідальність завідуючих ферм. Перший екземпляр опису кормів зберігають у бухгалтерії господарства, а другий – у завідувача фермою.

Корми, що відправляються з полів на ферми і тваринницькі бригади до місць зимівлі худоби, супроводжують накладною і по доставці до місця зберігання здають фуражирам, бригадирам і іншим матеріально-відповідальним особам під розписку. Накладні на перевезення корму передають у бухгалтерію, де ведуть облік по місцях збереження з вказівкою поживності кормів і інших якісних показників.